

BIVSI PREDSEDNIK HERBERT HOOVER je sedaj Trumanov delegat za proučevanje živilskih potreb evropskega ljudstva. Z njim je bivši ameriški poslanik pri belgijski vladi Hugh Gibson, predno sta se podala z letalom z New Yorka na pot v Pariz, kjer sta se najprvo ustavila in druga Hooverjeva pot pa je bila k papirju v Rim, od tam pa na Češko, Poljsko itd. V Jugoslavijo ni bil namenjen.

Zapiranje poti Sovjetski uniji v Sredozemlje

Zmedena poročila iz Teherana. — Dvojna mera v vprašanju okupacij. — Graditev novega "sanitarnega kordona". — Borba za olje

Perzijska vlada v Teheranu reče kaj spravljevala Moskvi v je med dvema ognjemeta in si ni na jasnom, kako se bi rešila in angleški diplomati za vztrajanje opasnega položaja. Vsled tega tudi toliko konfuznih vesti iz njenih krogov.

Pritisk diplomatov

K predsedniku vlade Ahmada Ghavamom prihajajo ameriški, angleški in sovjetski poslaniki — prva dva, da ga podržata, naj vztraja v obtožbah proti Rusiji, in slednji, da ga pridobi za sporazum z njim.

Naš državni tajnik Byrnes je skupno z angleško vlado uspel pritrirati vprašanje Perzije pred varnostni svet združenih narodov, čemur se Rusija sicer ni veliko protivila, pač pa je v njenem imenu ambasador Gromejko zahteval, da se zadevo odloži do 10. aprila, čemur pa je Byrnes nasprotoval in z njim so potegnili tudi drugi člani, razen Oskarja Langa, ki zastopa Poljsko. Gromejko je vsed tega demonstrativno odšel in z njim ostala sovjetska delegacija.

Perzijski poslanik Hussein Ala' v Washingtonu, ki je popoloma pod anglo-ameriškim vplivom, se je pri varnostnem svetu združenih narodov zelo požuril z obtožbo proti Rusiji, dočim je princ Mozzaffar Firouz v Teheranu, o katerem pravijo, da govoriti v imenu vlade, poročeval, cem tujezemškega tiska dne 29. marca dejal, da se je Ala vsled svoje "sentimentalnosti in prenapete patriotskih" v obtožovanju Rusije prenagliil in da zadeva ni tako huda kot bi izgledala iz njegove izjave. To je v svetovni javnosti in tudi med člani varnostnega sveta ZN napravilo vtis, da poslanik Hussein Ala nima pooblastila od svoje vlade nastopati proti Rusiji takoj kakor je.

Predrugačeno mnenje

Vsled te zmede sta ameriški in angleški poslaniki spet pritisnila na premierja Ahmada Ghavama in ta je 30. marca izjavil, da ima poslanik Hussein Ala njegovo popolno zaupanje in da je bila njegova obtožnica sestavljena po vladnih navodilih. Toda ta isti premier je nekaj dni prej dal svetu po ovinkih razume, da med njim in Rusijo ni pravzaprav nobenega resnega sporja in da se bo nesoglasja med Perzijo in Moskvo vzajemno povrnalo. Vsa ta protislovja dokazujejo, da perzijska vlada vsled anglo-ameriškega pritiska ne dela samostojno, kajti kadar

HUJSKAČEV V NOVO VOJNO VEC KOT PA JE ZDRAVO ZA MIR PO SVETU

Bivši pennsylvanski govor George H. Earle, ki je bil pod Rooseveltovo administracijo tudi že v zvezni diplomatski službi, med drugimi na Balkanu, je za takojšnji napad na Rusijo. Earle, star 55 let, ki se je vrnil nedavno s svojo 23-letno nevesto iz Carigrada, je dne 23. marca v intervjuju v Bostonu dejal, da naj udarimo na Sovjetsko unijo z atomskimi bombami sedaj, ko jim mi imamo, ne pa čakati, da jih bo tudi Rusija znala izdelovati.

"Ne dajmo ji še naprej dovoliti mučiti druge narode, ko mi vendar posedujemo silo, s katero lahko njen početje ustavimo..."

Vladi v Washingtonu svetuje Rusom ukazati, "naj se ko hitro mogoče poberejo v svojo deželo." Pravi, da sta bila Mussolini in Hitler v primeri z "gangsterjem" Stalinom le pritlikavca, zato pa smo sedaj v večjih škripcih kot pa dokler sta onadvina rogovili. Ker je bil Earle v Evropi in v Mali Aziji, trdi, da ve, kaj govoriti. Ugotavlja, da vlada nad ljudstvom teror ne samo v Rusiji, temveč v vseh deželah, ki so pod njegovim vplivom, in da ni tam ne svobode tiska, ne svobode bogoslužja. Trdi, da je v koncentracijskih logarjih v Rusiji še vedno več kot 15 milijonov ljudi in da se je o tem prepričal v pomenih z begunci.

G. H. Earle sedaj ni več kaka posebna veličina v demokratični stranki ali v ameriški politiki, toda je bogataš. In to je, kar v ameriški politiki res kaj šteje. (Vir, iz katerega to črpamo, je Earlov intervju v McCormickovemu tisku, vključivši Chicago Tribune z dne 22. marca.)

V Columbiji je pred poslanci legislature South Caroline govorila 21. marca angleška (v Ameriki rojena) aristokratka, milijonarka Lady Nancy Astor, ki je bila do zadnjih volitev članica angleškega parlamenta skozi mnogo let. Associated Press jo citira, da je rekla med drugim: "Rusije se nam ni treba prav nič batiti, ako se ji postavimo po robu," češ, "sedaj se izkaži, če ne blufaš!" Pohvalila je tudi Bevina, kar za delavsko stranko v Angliji ni dobro.

Earle in Lady Astor seveda nista edina, ki bi rada z Rusijo čimprej opravila, da bi potem v miru spala. Največjo bomba ščuvanja proti nji je vrgel v Ameriki Winston Churchill. In na kaj drugega vas spominjajo kartuni in članki o Rusiji v McCormickovemu, Hearstovemu in v večini drugega kapitalističnega tiska, kot pa na uglajanje poti v novo svetovno vojno? Ljudstvo nobene dežele si je ne želi, a ljudstvo je tudi v demokratičnih deželah često zastopano z ljudmi, ki so za vojno, posebno ker vedo, da njim ne bo treba vanjo.

Rusija pomaga uspostaviti promet v Rumuniji

Rumunija, ki je vsed vojne in pa poraza v nji veliko prestala, je sedaj deležna v veliki meri sodelovanja Sovjetske unije, proti kateri je šla v vojno na strani osišča. Za uspostavitev železniškega prometa je po slala 115 lokomotiv in 15,000 tovornih vagonov, 5,536 vagonov pa je dala v najem za dobro pet let.

Seveda, na drugi strani bi lahko kdo rekel, da je Rusija po okupirjanju Rumunije vzela iz nje veliko lokomotiv in vagonov, z motivacijo, da so nemške, ali pa da so bile pokradene v času nemške-rumunske invazije v Rusijo z ukrajinskimi železnicami. Vseeno, Rumunija je zelo zadovoljna, da je Rusija sedaj pripravljena pomagati, kar je dobro za obe deželi in za vse druge v njeni sosedstvini.

Sprememba v UAW, od katere se veliko pričakuje

Walter Reuther, ki je bil dne 27. marca izvoljen na konvenciji unije avtovih delavcev (United Automobile Workers) v Atlantic Cityju za predsednika do nekaj časa največje ameriške delavske centralne organizacije, je unijski voditelj posebne sorte. Unijski aktivnosti so njemu in vsi njegovi rodbini že v krvi. Star že 38 let, a je že znan po vsi deželi kot eden najrazumnejših delavskih voditeljev. Tega pa se ni držala. Seleko je Sovjetska unija postala močna, je koncesije ob sovjetski 'Nadaljevanje na 3. strani.'

Trajala je dolgo in poraženi predsednik unije avtovih delavcev R. J. Thomas mu je na konvenciji očital, da jo je zavlekel po nepotrebniem.

Resnica je, da bi se Reutherja nihče rajše ne iznebil kot ravnatelji GM. Tega niso v napadni na unijo nič skrivali. Prav gotovo je, da se v vsaki veliki stavki delajo napake in nedovoljno je tudi Reuther v boju z GM storil kako potezo, ki ni bila dovolj preudarjena in je več škodila kakor koristila. A dejstvo je, da se industrialni magnati mladega Reuthera bojejo bolj kot kogarkoli drugega v veliki množici unijskih voditeljev.

Ko se je pričela vojna, in že prej, je Walter Reuther izdelal načrt za rekonverzijo avtne industrije v ogromne obrate za masno proizvajanje aeroplakov in tankov. Magnati avtne korporacij so ga skušali pri tem ignorirati, kar jim je uspelo zato, ker mu tudi predsednik Roosevelt ni hotel prisluhniti. Pa je reuther je vodil tudi nedavno končano stavko delavcev pri General Motors korporaciji.

Reuther je vodil tudi nedavno končano stavko delavcev pri General Motors korporaciji.

avtne industrije v municipijske obrate glavnega načelnika korporacije GM, kateremu je nato pel slavo ves kapitalistični tisk po deželi. A ni bilo dolgo, ko je moral ta sloviti ravnatelj in magnat poseči po Reutherjevih načrtih in šele ko se je začelo avtino industrijo po njih usmerjati, da dosegla produkcijo leta in tankov višino, kakršno si je pokojni Roosevelt zamišljal.

Reutherja so v borbi med dvema frakcijama v UAW oglašali za voditelja "desnega kralja", menda zato, ker je bil proti njemu "Daily Worker", Richard T. Frankenstein in z njim ves takozvanim komunističnim blokom. Dosedanj predsednik unije avtovih delavcev, J. R. Thomas, ni komunist, je pa bil Reutherjev nasprotnik. Kajti Reuther je človek iniciativ in dinamike, ne avtomat, ki bi le lepo govoril — zmerom eno in isto, in se pri tem oslanjal na mašino, ki vleče niti sem in tja od zgoraj.

Walter Reuther je bil član socialistične stranke. Da-lj je

Italija zna ne samo prositi za relif, pač pa ga tudi zlorablja

Bivši predsednik Hoover, ki ga je predsednik Truman postal na proučevanje potreb za relif v Evropi, se je oglasil takoj, ko je opravil v Parizu, pri vladu in pri papežu v Rimu in od tam poudaril, v kako silnem pomanjkanju je ljudstvo Italije. Apeliral je, naj se mu takoj bolj izdatno pomaga.

Robert Conway, ki je v Rimu poročeval dnevnika "New York Times", pa je svojemu listu poslal brezični brzjav, v katerem ugotavlja, da se v Italiji z relifnimi pošiljkami ne dela tako kot bi bile v korist onih, ki so najbolj v potrebi.

Z ozirom, da bi vlada na Hooverja napravila čimvečji uteček, mu je privedla banket, ki se je sicer vrnil v sijajni dvorani, toda ob černem kruhu in tudi druga hrana je bila skrajno skromna. To naj bi bivšega ameriškega predsednika uverilo, da niti ministri in imoviti Italijani sedaj nimajo zadostne hrane, kaj šele ljudstvo!

Korespondent Conway pravi, da je bila to potegavščina, da se Hooverjev potegne za nos — sedva v prid več relifu Italiji. On ugotavlja v tem najbolj slovenem ameriškem dnevniku, in v čikaški Tribuni, da raketirji in imoviti sloji v Italiji "dobro žive". Kupujejo na črni borzi, kjer je belega kruha, mesa in drugih živil v izobilju. In kar je pri tem tragično, po Italiji in drugje se govorji čezdale glasneje, da veliko živeža, ki prihaja v Italijo od UNRRA za relif potrebnim, najde po "ovinkih" svojo pot k raketirjem, ki ga potem razpečavajo pod roko onim, ki lahko zanj visoko placa.

Omenjeni poročalec izvaja, da v Italiji deset odstotkov prebivalcev živi res v velikem pomanjkanju. Ampak kot povsod, tako se za take reveže merodajne oblasti tudi tam najmanj brigajo. Premožni sloji v Italiji pa o pomanjkanju nič ne vedo, ker jih kar se jim zljubi in tudi srednjemu sloju ne gre slab.

Italijanska vlada ima sicer na papirju stroge regulacije in kazni za kršilce, ki pa se jih ne izvaja. Conawaye ugotovite je potrdil major Chas. H. Carroll iz New Yorka, ki je bil tam v službi ameriške vlade. Nad 60 odstotkov živeža v Italiji gre na črni borzo. Ljudje z malimi dohodki si ga vsled tega ne morejo privoščiti, toda italijanska vlada v svojih statistikah tega zlači priznati, zato so njeni podatki varljivi, ker jemljejo v upoštev leti tiste živeži, ki ga razprajajo groceristi legalno.

Isti ameriški častnik (major Carroll) je poročevalcu newyorskega "Timesa" dejal: "Italijo (Nadaljevanje na 2. strani.)

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Dr. Nicholas Murray Butler silno mudilo v proglašenje nevtralnosti in tako povzročil, da ni dobila španska republika od tu nobenega materijala, čeprav ga je bila pripravljena takoj plačati. Franco je še na krmilu — sedaj edino po zaslugu demokratičnih Zed. držav in demokratične Francije. Masko jima je iztrgala Francija. Pusta Franco na to in v Angliji, posebno, da v nji dominirajo komunisti ...

Frederick Kuh, ki je v Londonu poročeval Marshall Fieldovega tiska, je politiko posedovala slova v Angliji in Zed. državah glede bodočnosti Španije dobro razložil. Plutokracija se boji, da će iberskemu polotoku pomagamo v obnovitve republike, bo v njej kaj lahko dobil prvenstvo sovjetskih vplivov, kar je ena nevarnost, in druga pa, še večja seveda, da utegne Španijo, če postane republika, uvesti socializacijo, oziroma, kot plutokrati pravijo — komunizem. Torej naj ostane Franco kjer je, in ce ne on, pa naj se Španijo spremeni rajše v monarhijo kot v republiko. V tej nečedni protidemokratični politiki zelo pomaga ne samo ameriška ampak tudi angleška diplomacija, čeprav je njen "boss" Ernest Bevin.

Aleksander Rankovič, ki je v Titojevem kabinetu minister notranjih zadev, je skupščini 24. marca poročal, da je Draža Mihajlovič ujet. Skrival se je v gorah in z njim so zajeli enajst četrtinov, ki so ga varovali. Rankovičevoročilo je bilo sprejeti z velikim navdušenjem. Kar bi človeka zanimalo je, kje je ostala armada četnikov, o kateri so tisti ameriški časnikarji, ki Tito nimajo radi, tako navdušeno pripovedovali in obenem prekovali za to pomlad civilno vojno v Jugoslaviji? Eni so poročali, da šteje 75,000 mož, bolj optimistični pa so pravili, da ima Draža okrog četrtna milijona mož pod orojem. A vse, kar so pojmenovali Roosevelt se je takrat (Nadaljevanje na 2. strani.)

"SVOBODNO PODJETNIŠTVO" NAJBOLJ PRITISKA, DA STRE SVOBODNI TISK

"The Hat Worker", ki je velik list, glasilo unije delavcev v industriji moških in ženskih klobukov, pravi v svoji izdaji z dne 15. marca, da mu je pomanjkanje papirja eno izdajo skoraj zadušilo in je izšla vsled tega z zamudo. Tiskarna, ki ga tiska, mu obeta za prihodnjo nadaljnje številke enako nevarnost.

Pri Proletarju smo jo skusili v malem pri letnem koledariju, ko je bilo zanj do pozne jeseni na razpolago še polovica papirja, in še večje težave smo imeli z lanskim "Majskim glasom".

Ker je bila med vojno vladna kontrola nad distribucijo papirja časopisu in založniki knjig zelo ostra, so se mnoge publikacije, ki razpolagajo z milijoni dolarjev imovine, lotile kupovati papirnice. Tako n. pr. pričovedujejo, da je lastnik revij "Time" in "Life" kupil papirnic v vsoti okrog 17 milijonov dolarjev. Po prej so papir "svobodno" prodajale, sedaj ga bo za druge publikacije le, če ga bo lastniku kaj ostalo.

Tudi mnogi veliki dnevni posedujejo svoje papirnice, med njimi multimilijonarska čikaška "tribuna".

Tako je veliko bogastvo ameriškega kapitalističnega tiska izdajateljem omogočilo njihen monopol nad tiskano besedo bolj in bolj utrditi. In monopol vendar ni "free enterprise", čeprav ga vedno podpirajo.

Veliko krvide za to stanje se lahko pripiše tudi unijam. To je priznal dne 26. marca v Atlantic Cityju tudi novoizvoljeni predsednik unije avtovih delavcev (CIO) Walter Reuther, ki je dejal, da se on ne bo boril samo za zvišanje plač delavcem svoje organizacije, temveč ob enem tudi za koristi SPLOŠNEGA ameriškega ljudstva. Namreč tiste mase, ki je najbolj brez zaščite. Bilo bi dobro, če se bi po tem pravilu ravnale tudi unije tiskarskih delavcev. In sploh vse druge unije, pa bo veliko več vzajemnosti, zmagovali bo lagile in delaski "free enterprise" ne bo toliko v nevarnosti pred zadavljenjem kot je sedaj.

PRIPOVEDNI DEL

TONE SELISKAR:

TAT MARTIN

(Nadaljevanje.)

Obdajala ga je od vseh strani, stiskala legala na oči, da so se trepalnice počasi zapirale... Ah, ko bi mogel hitro, hitro zaspiti! Telo je bilo trudno, oči težke in vsi dogodki zadnjih dni so ga naskakovali kakor lačni psi... Niso mu privoščili sladkega spanja, pa bi tako rad zaspal, vrgel iz sebe vse misli, všeeno, kar ga je potlačilo med te zidove!

Skozi temo je naenkrat švignil tenek žarek blesteče svetlobe. Kakor preganjana zver se je vrgel na komolec ter opazil v jedru svetlobe zenico človeških oči. Hip na to je bila zopet tema.

Stražnik je na obhodu svetil v celico. Ce je še živ? Ce se ne obesil?

Položil je glavo na trdo blazine in bridka, jedka, strupena bolečina ga je obšla.

Sedaj sem zaprt in vsakdo ima pravico gledati v mojo žalost!

Počasi se je vendarle umiril. In ko je bil tako čisto sam, ukljenjen v zidove, mu je stopilo vse življenje tako živo v oči kot še nikdar ne poprej. Iz temnih kotonov so stopale žive, svete slike... Glej, vraga, koliko jih je! To je njegovo življenje... Seveda, to sem jaz, to je mati...

Mati sedi pred hišo in ima v naročju dete Martina. Mlada je. Martin se igra s konci njene rute in okoli njega je vse polno hiš, mnogo, mnogo otrok. Gori nad hišami so črne etaže in majhne lokomotive se grizejo v breg. Spodaj v dolini so tovarne in dimniki štrle v nebo. Kadar gre dim z ravno črto v nebo, je lepo vreme; kadar pa lete saje skozi okno, je potem kmalu dež in cesta je vsa blatna.

Oče je mrk in črn, kadar pride s šihto; lep in svetel, ko se umije. Dvigne Martina v strop in zapeče holadri.

Sedaj je velik otrok. Pleza na hunte in v šoli se uči: Rudnik je last družbe... Hudirja, si misli: družba smo mi, kje pa je tista družba? Saj je ni nikjer. Družba ne hodi v jamo.

Neko nedeljo popoldne se je pripeljal v avtu prav na vrh kolonije rejen gospod in oče je dejal:

To je poglavar družbe.

Ta ne more v jamo, ima prevelik trebuh! razglablja Martin in je videl očeta, da je bil suh in pretkan z žilami, ki so bile speče z žulji.

To so rudarske gosli, je dejal oče. Kramp in lok in naša muzika je grobarjeva sestra.

Martin je stresal z glavo, oči pa je imel velike in je vse videl po svoje.

Cez čas je opazil, da sedi oče pred hišo, sedi tudi sosed in na cesti stoe ruderji... Žična železnica je obstala, lokomotive so

mrzle, kurjači pohajkujejo po tirthi.

To je stavka.

Martin gleda, gleda, kdaj bo ruderji zavili družbi vrat.

Potem je oče dejal, ko je minkalo nekaj deklet:

Ob službo sem!

Kruh je postal črn, bela kava bila črna, meso so bili žganci... Martin je bil lačen.

Sedaj gremo na Francosko, je dognal oče.

Vidi kolodvor in množico ruderjev. Žene jokajo, otroci cvljijo. Mati je bleda in strta, oče gleda sprejeno naokrog. Martin pa kriči, ker ne more z njim.

To je Franke, po Franke!!!

Vlak se je odpeljal, žene pa so šle z otroki po dolini in so bile sklučene pod bremenom solza, bede in zapuščenosti.

Martin je rasel in je bil zidar. Hranil je sebe in mater. Potem šel na šiht na odkop. Solnce je žgallo mlado telo, mraz je grizel v pest in nos in kar čez noč je bil mož in je delal.

Matilda, ko bova dovolj stara, bova mož in žena, je dejal svojemu dekletu.

Ljubila sta se na tlehčih etažah in oba sta imela trde roke.

Potem se obliči iz teme bled, mrvaska bled obraz, suh, koščen. To je moja mati! Oh, kako so jo pokopali! Veter je tulil po cesti, ko so jo nesli čez hrib v grob.

Matilda, kje so tvoje roke, da bi me božale v tej uri največje bridkosti.

Tisti dan, ko je prejel pismo, da je oče poginil v francoskem rudniku, so odpustili par sto ruderjev in Martin je bil na cesti.

Brez dela... Sto in sto jih je. Očetje z družinami! Sto in sto, katere ni dela... Ze se trga od nekje pomanjanje, beda, strupena laktota. Otroci kažejo kosti, matere lezejo v gube, može strme v prazne roke.

Matilda, grem! je dejal Martin. Svet je velik. Druge družbe niso tako lakotne! Poisčem si dela.

Vzemi me seboj, je prosiла Matilda. Kako bom brez tebe, ko te ljubim?

Kako bo šla, reva, ko še sam ne ve, kaj bo!

Vrнем se. Misli name!

To je bilo pred letom dni. Hotel je prepoditi vse te spomine, ki so prihajali iz teme. Toda baš ti zadnji so bili tako jasni, tako blizu so bili, da jih ni mogel odgnati. Premetaval se je na levo in desno, zadremal za par nejasnih trenutkov, potem pa znova planil z vsemi spočitimi mislimi v poplavno komaj doživetega.

Potoval je v mesto. Tam građajo nove stavbe, palace, cerkve, kanale. Tam je dela!!!

Preden je prisel do mesta, je porabil vse, kar je imel. Cesta je bila dolgo, šla je čez klance

in doline in je videl kmeta zarigdo pasu v zemlji in je videl kmetico kakor prelomljeno nad črno prstjo. Hodil je mimo napol porušenih bajt in mimo vrtov gospodskih dvorcev.

Bos in strgan je stopil na mestna tla.

Gospod, potrebujete zidarjev?

Dva tedna je nosil malto po leseni odrhi. Potem:

Ne potrebujemo te več!

Tri dni je čakal v dolgi vrsti pred leseno pisarno gradbenega vodstva:

Dela, dela, dela!!!

Kakšna sreča! Kopal je globoko v jami. Do kolen je stal v vodi, blato mu je brigalo v hrbet, v obraz, v oči, polir pa je kričal:

Banda sakramenska, kdaj bomo gotovi!

Zvezčer se je zvalil umazan in prenojen na slamnjačo v baraki in je zaspal. To ni bilo spajanje. To je bilo nekakšno umravnjenje mišic, ki so zjutraj, ko je vstal, še veliko bolj bolele. Toda človek se navadi bolečine kakor stradanju. Telo tripi, misli gore in delo je srd in jarem, namenito da bi bilo visoka pesem vsega človeškega. Martin je misil:

Dokler nas bo polir klel, ga bom prekinjal, njega in njevo delo!

Tedaj je prilezel vzdolž posušene struge ogromen želesen nestvor. Kakor predpotopna zver se je plazil po mokrem blatu in njegov motorji so zločesto rjavel.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

Martin se je ponujal. Prosil, čakal, povsod pa je bilo vedno več delavcev, ki niso imeli dela.

Pa nič, hudiči! Delal bi rad in jedel!

Sel je mimo mesarja in se nalonil na zid. Megla se mu je dvigala pred očmi, potem pa je salamo, ki je visela na železni kljuki pred stojnico, snel, in ko je zaslišal za seboj kričanje, se je zaril v travo ter jo golital in za nič na svetu bi si je ne puštil iztrgati.

To je stroj, ki bo kopal brez delavcev...

Seveda se je zgodilo tako in petdeset delavcev je bilo brez dela.

HELP WANTED**UNIVERSITY OF CHICAGO**

SECRETARIES and TYPISTS
FILE CLERKS
BOOKKEEPER-CLERKS

LOOP OR SOUTH SIDE

Permanent Positions

GOOD OPPORTUNITY

3 Weeks Paid Vacation

APPLY

956 East 58th Street
Room 201

GIRLS-WOMEN

NEEDED AT ONCE

FOR LIGHT ASSEMBLY WORK

NO EXPERIENCE NECESSARY — GOOD STARTING SALARY — PAID VACATIONS

Apply Today

National Scientific Products Co.
5013 North Kedzie Avenue.

WORKERS

HIGH WAGES FOR A GOOD MAN
GOOD WORKING CONDITIONS
STEADY POSITION

CREX PATENT COLUMN CO.

2315 South Pulaski Road

150 - GIRLS - 150

18 TO 55

GENERAL BINDERY WORK

No Experience Necessary — We Will Train You

HOURS:

7:15 A. M. TO 3:45 P. M. — 3:45 P. M. TO 12:15 A. M.
10:45 P. M. TO 7:15 A. M.

Steady Employment & Excellent Opportunity for Advancement

APPLY

W. F. HALL PRINTING CO.
4600 DIVERSEY AVENUE

EXPERIENCED MILLING MACHINE OPERATORS

Essential Work—Steady Work
Post War Future
Time and One-Half Pay for
Over 40 Hours

MAPLEWOOD MACHINERY CO.
2634 FULLERTON AVE.

Get Set Now On A Steady Job
We Needed at Once

MOLD MAKERS

Experienced in Bakelite and
Plastic Molds

Top Wages to Top Men. — Excellent Opportunities. — Good Working Conditions — Steady All Year Around

Apply to-day

Nordon Tool & Die Co.
1009 South 11th Avenue

Phone Maywood 3010

Catering Manager
For One of Aurora Leading Hotels

Must be thoroughly experienced

Should have Hotel or Restaurant background

Call or apply Ward Gosselin

HOTEL LELAND
AURORA, ILL.

Graybar Electric Co.
NEED AT ONCE
EXPERIENCED

Comptometer Operator
STEADY POSITION
GOOD SALARY

Pleasant Working Conditions
APPLY AT

500 S. Clinton St.
OR CALL

MR. SISULAK — WEB. 2800

WANTED MASONS
Steady work. Vicinity of Rose-
land. Year around work. Good
wages. Come ready for work to

12124 Wentworth Ave. or

phone Beverly 10356

HINES CONSTRUCTION CO.

Help Wanted**WOMEN
NO EXPERIENCE
NECESSARY**

Earn approximately \$30 per week. While learning. Automatic raise after 4 weeks. — Liberal bonus and promotions offered. Day or night shift. Light, pleasant surroundings. NO HEAVY WORK. Bring certificate of birth if possible.

Call daily 7:30 to 6 p. m.

PRECISE
Developments Co.
28 NO. LOOMIS STREET

OFFICE WORKERS
Openings For
STENOGRAPHERS

Willing to Learn Ediphone Work also

TYPIST-CLERK
With Some Experience

Excellent Working Conditions
Good Starting Salary

1 week paid vacation of six months' — 2 weeks paid vacation 1 year

LAWNDALE 6710
MR. T. G. TEPPER

**Experienced
Lumber Handlers****PERMANENT JOB**

TOP WAGES FOR STEADY
MEN

Apply

Joseph Lumber Co.
3358 Belmont Ave.

ASSEMBLERS
FOR NAVAL OFFICERS,
UNIFORM ACCESSORIES**Also GIRLS for
LIGHT STOCK WORK**

GOOD PAY
No Experience Necessary
Steady Employment

Lexington Bake Shop
2608 W. LEXINGTON AVE.

**WORKERS
WANTED FOR
BAKERIES**

ADDRESS

ROSENS BAKERY
2549 WEST DIVISION

**FILE CLERKS
TYPISTS**

STEADY FULL TIME
PLEASANT CONDITIONS

DUNN & BRADSTREET,
INC.
300 WEST ADAMS ST.

CHEF

Must be able to arrange Dinners, to purchase and to super-
wise — 10 months a year open

MT. PROSPECT
COUNTRY CLUB
MT. PROSPECT, ILLINOIS

Ask for Mr Kinder, Tel. Mt. Prospect 887 or Mr. Florence, Arlington Heights, 285 for appointment

GENERAL KITCHEN HELP
in Cafeteria for Bank employees. No Sunday or Holiday work. 40 hour week. Good pay.

Chance to advance

CENTRAL NATIONAL BANK

728 W. Roosevelt Rd., Mon. 8300

Help Wanted**Window Cleaners
WANTED**

Steady Work Guaranteed. — Unusually High Wage Scale. First Week's Transportation Paid. For More Information Call Anthony 5356 and Reverse Charges or Write.

FORT WAYNE
HOUSE and WINDOW
CLEANING CO.
134½ EAST BERRY STREET
FORT WAYNE, IND.

**HIGH SCHOOL
BOYS**

16 OR OVER
FOR

WAREHOUSE WORK

Pleasant Working Conditions
GOOD WAGES
Day Shift

CANADA DRY
GINGER ALE
MAYWOOD, ILL.
Phone Maywood 4500

Czech Women — Girls
Insure Your Future
No Experience Necessary

Brock & Rankin

Light Work
ATTEND TO BOOK SEWING
MACHINE AND CUT
OFF MACHINES

Experienced Help Needed
in All Departments

Brock & Rankin
619 SO. LA SALLE STREET
Second Floor

LERNER SHOPS
HAS IMMEDIATE OPENINGS**Sales Girls and
Cashiers**

PERMANENT POSITIONS
Good Salary Plus Commission

MR. B. W. BRAIN
or MISS FRELICH

30 NORTH STATE ST.

GIRLS and BOYS
Light Factory Work

ARROW MATCH CORP.
3001-33 West Grand Avenue
Corner Sacramento Blvd.

JANITOR or JANITRESS
Day and night work
Good Pay
Steady Employment

THOMAS J. LALLY
109 N. Dearborn St.
CENtral 9244

Burroughs Bookkeeping
Machine Operator No. 7800

Top Wages in an essential industry. Post-war future. Apply immediately

Educational Music Bureau
30 East Adams St.

MESSENGER GIRLS
Needed at once. — Excellent chance for advancement. — Pleasant working conditions.

Apply at once
Educational Music Bureau
30 East Adams St.

TOOL and DIE MAKERS
INSPECTORS

Steady employment
40 hr. week, time and ½ over
40 hours

UNITED SPECIALTIES CO.
9705 Cottage Grove

Experienced
CHOCOLATE DIPPERS

Full or part time
80c per hour

CANEVINS CANDY
1771 Wilson Avenue

GIRLS — WOMEN
Radio Tube and Lamp Workers

Excellent working conditions
and good future

Apply at once
AMGLO CORP.
4234 Lincoln Avenue

Cutter, Clicker & Hand Chopping on small Leather Goods.

Good pay — Steady work
O. T. VIHON
816 W. North Avenue
Opposite Subway

GERMAN GIRLS for SEWING
in old established shop. Good pay. Pleasant working conditions. — Apply

Hertha's Exclusive Shop
32 N. State St. — Canal 2882

Help Wanted**GIRLS — GIRLS**

General Factory Work

GOOD STARTING SALARY
No Experience

Time and Half Over 40 Hours
Uniforms Furnished

Apply Ready to Work
Martin Senour Co.
2520 South Quarry
(2 Blocks West of Halsted)

**PUNCH
PRESS OPERATORS****WOMEN ASSEMBLERS****GENERAL FACTORY LABOR**

Ideal Working Conditions
Long Established Company
Essential Industry
Automatic Raises After
Three Months

Apply Employment Dept.

MERCOID CORP.
4201 W. Belmont Ave.

Czech Women — Girls
Dictaphone Operators
Stenographers

Fine Working Conditions
5 Day Week — Time and Half
Over 40 Hours

See or Call MR. BEHLINGS

Agar Packing and
Provision Co.
4057 SOUTH UNION
Yards 3300

**MEN and
EX-SERVICE MEN****ORDER FILLERS
FOR FROSTED FOODS**

No Experience Needed

\$2 ½ c per hour to start. Time and Half for Overtime over 40 Hours. Free Hospitalization for Entire Family.

PROFIT SHARING PLAN

E. A. AARON & BROS.
46 SOUTH WATER MARKET
HAYMARKET 3120

GENERAL FACTORY LABOR

Top wages — Steady work

See Us Now

Apply

ALLIANCE BOX CO.
2535 W. Filmore

**PIPE
MACHINE OPERATORS**

Steady — Highest Pay

SANDER & COMPANY

2509 W. Cermak Road

BOY OR YOUNG MAN

Errands and Office Loop

40 hour week. Salary \$25.00

per week

Apply now

PATTON & CO.

208 North Wells St.

PRESSERS

For lightweight jacket and

Sport Jacket. Good pay. Steady work.

Frančiška Tič o svojih doživljajih s partizani in v jetniškem logarju v Nemčiji

Ko je Angela Zaitz dobila od svoje matere Frančiške Tič prvo pismo, je iz njega razvidela, da ji je poslala pred tem že par drugih, s popisom, kako se ji je godilo med vojno. Ker jih ni prejela, je materi pisala, naj ji svoje doživljaje znova pove.

Frančiška Tič je bila že dva krat v Ameriki. Njen mož je umrl leta 1917 v Chicagu. Vrnila se je v stari kraj v času zadnje depresije, češ, da ji bo tam laglje, ko bo obratovala svoj mlin in žago, kot pa da se bi tu dolgočasila v brezdelnosti. Zaposlena je bila že tam in vse skozi tu v tvornicah za izdelovanje ženskih klobukov. Njen dom, kjer je bila tudi rojena, je v Rodici tik Domžal na Gorenjskem. Njeno pismo se glasi:

"Ljuba Angela in Frank, prisno pozdravljena! Vajino pismo, ki si mi ga pisala 28. novembra, sem prejela 20. januarja. Pisala sem vama že sedem pisem in to je osmo... Torej vam bom še enkrat popisala, zato smo bili odgnani z doma.

Miha (njene sin) je bil že 41. leta od Nemcev dočlenjen za talca. Pa jim je vendar ušel in se skrival v Ljubljani. Gestapočci so ga hodili iskat včasi po trikrat na dan (na njegov dom v Rodici) in me na vse viže hoteli prisiliti, naj jim povem, kje se skriva. Pa niso nič izvedeli. Izvedeli pa so sanj šele skozi sestanke, ki jih je imel z zaljubljenko, ga ujeli in prepeljali v Kamnik. Iz kamniškega zapora so ga poslali v ujetniško taborišče v Begunjah in od tam v Dachau v Nemčijo, kjer so ga držali nadve leti.

Ker so partizani vedeli, da pri nas nismo za Nemce, so se začeli oglašati najprvo za podporo, in ker sva bila z mlinarjem sama, so vedeli, da jim bo tajnost pri nas še najbolj zajamčena.

Nato so hodili k nam spet tudi terenci. — Nekaj časa sem jim skušala dopovedati, da se to ne bo končalo dobro, a ker so le kar naprej prihajali, sem se privadila in jim dovolila, da so pri nas lahko kakor doma. Ker pa so imeli terence (partizane) tudi v drugih takih hišah, katerih lastniki niso bili za "ta bele", in držali so se zgolj takih, v katerih niso bilo otrok, smo se počutili kot ena skupina. Podpirale pa so jih skoraj vse hiše z živežem in kar pa je bilo še drugače mogoče.

V našem mlincu je tedaj delal mlad mlinar, s katerim so se partizani seznanili in mu rekli, naj stopi v njihno borbo. Prosila sem jih, naj mi ga pusti, ker nimam nikogar, ki bi ga mogel v mlincu nadomestiti in se bi mogla tudi zanesti nanj. Dovolil so, naj ostane, a v povračilo pa sva morala oba delati zanje s tem, da se je pri nas zbiral živež, oblike in denar njim v pomoč. Našo hišo so smatrali v ta namen za pripraven prostor, ker se ob nji ustavljal dovažalci žita za v mlincu in lesa za žago, in potem vse to lahko dovažali. Partizani so imeli vmes svoje voznike, ki so spremo skrbeli, da je vse izgledalo kot da le vozijo k nam vreče in les in potem odvažajo moko in deske. Pri električnem stolpu so pa imeli zbirališče tisti moški, ki so bili namenjeni v gozdove. Partizani,

so se vedeli, so pobrali iz hiše vse, kar se je še dalo odnesti in vzel s sabo tudi vso živilo, vozove, orodje — sploh vse, da so ostale samo še gole stene. Imeli smo skladnico drva, žita, opremo za kuhinjo, material za predelavo kuhinje in hiše — vse, prav vse so nam zveli tako naglo, da sem se čudila, čemu se jim tako mudri, predno je potegnil voz, ki me je peljal ne da bi mi kdo vedel povedati kam in zakaj.

"Veš, Angela, sedaj sem že 70 let stara in od dela bila že prej utrujena. Sedaj pa še ta vojna in vse to skozi kar sem moraliti iti. To človeka zares izmuči. Strahu sem prestala tako, da bi jaz tega ne mogla po-

pisati. Rotem me je ubijalo skrajno slabo življenje v Nemčiji. In saj si lahko predstavljate, da ko sem prišla domov, ni bilo nicesar razen vse prazno v naši hiši. Ne vrat, ne oken, ne nikakrsne opreme — vse, prav vse je bilo prazno. Pa začni na starost zopet od kraja... Doma nekaj časa še mleka ni bilo in jedli smo skoro vse nezabeljeno. Ko smo prve težave prebedli, sem kupila kravo, da je mleka pri hiši in zaklali smo tudi že enega pujska, ki je imel že merico maščobe, a premalo, ker nas je pet..."

V mlincu sedaj dela fant, ki je bil partizan in ima strica v Milwaukeeju. Bil je interniran in se vrnil takrat kot midya. Vama je pisal, če bi mu mogla dobiti njegov naslov. (Op.—V Milwaukeeju sva dne 24. marca izvedela, da je njegov stric lani umrli.)

Iskrena hvala vam za poslane pakete. Nihče ne ve, kako človeku vse prav pride, kadar tu, tudi ako imaš denar, takih reči niti kupiti ne moreš, ker jih ni. Upamo, da vojne nič več ne bo in da bomo lahko spet delali v miru..."

Rusija iz Perzije izrinjena tudi pod tako aranžmo.

Okupacija le pretveza za boj

Rusija se Angležem in Američanom ne misli pustiti izigrati in zato tako pritska na vladovo v Teheranu v sklenitev vzajemnosti in za skupno izrabljanie oljnih ležišč na severu dežele. Ker pa je vladova v Teheranu oklevala, so sovjetske čete ostale v Perziji. To je dalo ameriški in angleški vladovi zadosten povod za pritsko na Rusijo in navidezno izgleda, da se gre pri tem za ščitenje Perzije. A v Moskvi vprašujejo, čemu dvojna mera? Mar niso angleške čete še vedno v Grčiji, v Indoneziji, v Egiptu in v raznih drugih tujih deželah? In ameriške na Kitajskem, v Islandu itd.? Vlada slednje dežele je že apelirala, da ker je vojne konec, naj ameriške čete odidejo, kot je vladova v Washingtonu obljubila med vojno.

Edin možen izhod iz teh nesoglasij in intrig bi bil, da se vse prizadete dežele odpovedo imperialističnim ambicijam in da bi priroda bogastva vzajemno upravljala vsemu svetu v korist. Ampak izgleda, da do take rešitve še ne pride tako kmalu.

Vojaki se poročajo v naglici, a tudi za razporoke se jim mudijo

V Londonu je do 15. marca vložilo tožbe za razporoko že bližu 30 tisoč bivših vojakov in tudi precej "vojačic" je med njimi, ki se bi rade ločile od svojih mož. To je seveda še "začetek". Sodnikom in avokatom se torej obeta veliko dela.

Anglija demobilizira blizu dva in pol milijona mož

Od 18. junija lansko leto pa do konca letosnjega februarja je bilo iz angleške vojaške službe odpuščenih 2,316,440 mož in žensk. Demobilizacija se še nadaljuje.

PREMOGARJI SI VZELI NEKAJ "POČITNIC"

Stavko premogarjev, ki se je pricela minuli pondeljek, so mnogi listi in komentari v radiu označili za "počitnice". Češ, premogarji so stalno delali in si

garjev ubitih in 1,400,000 poškodovanih. To pobijanje se mora nehati, je poudaril! Operatorji so odgovorili, da je to številno pretirano, ker v resnicu je bilo v omenjeni dobi ubitih le 14,00 premogarjev.

Ena glavnih zahtev unije je ustavitev pomožnega sklada, v katerega naj bi plačevalo družbe določeni znesek od vsake tone nakopanega premoga. Operatorji so jo odibili. Druga zahteva je, da morajo pristopiti v unijo premogarjev, tudi delovodje.

Delavski tajnik Schwellenbach si je prizadeval stavko preprečiti, a za svoj neuspeh dolži tudi Lewisa, ne samo premogovniške magnate. Ob enem je izrazil nado, da bo kratkotrajna.

Druga velika stavka, ki traja že precej tednov, je v industriji poljedelskih strojev. Nad 30,000 delavcev je v nji. Družbe so pri volji zvišati plačo, branjajo pa se odtrgavati od mezde svojih delavcev članarino za unijo, v nadici, da jim jo bo na ta način lahko oslabiti in s časoma uničiti.

Tudi v avtnej industriji so lokalne stavke še v teku.

Ako stavka premogarjev ne bo kmalu končana, bo v par tednih zmanjšalo premoga posebeno v jeklarski industriji in v raznih drugih, kar jih bo primarno prenehati z obratom. V splošnem je premoga dovolj v zalogah za vse potrebe za okrog mesec dni.

VAŽNA NOVA KUHARSKA KNJIGA ZA AMERIŠKE SLOVENKE

'SLOVENSKO-AMERIŠKA KUHARICA'

Izdana MRS. IVANKA ZAKRAJSEK

KNJIGA, KI JO JE VSAKA GOSPODINJA ŽELELA IMETI!

Poleg obilnega informativnega gradiva svoje stroke vsebuje tudi okrog 1200 receptov za amerikanska in starokradska, oziroma evropska jedila. — V njej je tudi ANGLEŠKI ODDELEK, kjer so v angleščini podana pojasmnila in recepti za take naše jedilne posebnosti kot POTICE, SARKLJI, KRAPI, BUHTELJNI, CMOKI itd. — To bo našim tu rojenim kuharicam zelo dobrodošlo in se jim ne bo težko navaditi pripraviti "specialitete", ki so jih vedno tako rade imele doma.

Ker ameriške Slovenke dō sedaj niso imele svoje KUHARSKIE KNJIGE, BO TA NOVA "KUHARICA" veliki večini naših gospodinj in kuharic zelo dobrodošla.

Nova knjiga ima velikost 8x5½ inč, obsegata skoro 500 strani, (40 poglavij), ter je vezana v trde in močne platnice. Tiskana na dobrem papirju, z vidnimi črkami.

Cena \$5.00 s poštino

NAROČILA SPREJEMA PROLETAREC

2301 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

NAROČITE AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

Svojcem v starem kraju
Stane \$1.65 s poštino vred. Pošljite nam
točen naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

Letošnjega koledarja mora v stari kraju
najmanj tisoč izvodov!
Ljudje tam ga bodo veseli, ker je njim
posvečen.

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

"Pioneer" št. 599 SNPJ. — Kegija tekma v nedeljo 7. aprila in večer prej, v soboto 6. aprila plešna zabava v Lawndale Masonic Temple, So. Millard & 23rd Street.

"Nada" št. 102 SNPJ. — "Baby shower" v pomoč otrokom in Jugoslaviji v četrtek 18. aprila v dvorani SNPJ.

Pevski zbor "Prešeren". — Koncert v nedeljo 28. aprila v dvorani SNPJ.

Centralni odbor SANSA. — Priredba v korist namenom te ustanove v nedeljo 12. maja v dvorani SNPJ.

Društvo George Washington št. 270 SNPJ. — Slavnost 30-letnice društva v soboto 25. maja.

Društvo Summit št. 707 SNPJ. — V nedeljo 26. maja zabava in predvajanje filmskih slik iz Jugoslavije.

Pev. zbor France Prešeren. — Pikanik v nedeljo 28. julija pri Keglu v Willow Springsu.

"Pioneer" št. 599 SNPJ. — Pikanik v soboto 3. avgusta v Pilson parku, 26th st. & Albany Ave.

Organizacije v Chicagu in okolici, ki žele imeti svoje priredbe označene v tem seznamu, naj nam sporočate podatke, enako tudi poslovne pravke v slučaju pomot.

URAD OKRAJNEGA KLERKA OKRAJA COOK, ILLINOIS DRŽAVA ILLINOIS OKRAJ COOK

Glasom določb, ki jih določa načrta člena 34, v zakoniku za primarne volitve v državi Illinois, potrjujem, da bo barva papirja, ki se bo rabil za primarne glasovnice načrtoščih se strank v primarnih volitvah, ki se bodo vršile v okraju Cook, izven mest Berwyn, Chicago, Chicago Heights in Harvey, v mestu Cicero in v vasi Elmwood Park, Morton Grove, Skokie, Summit in Stickney, v tistem dne 9. aprila 1946, da kakor sledi:

ZA DEMOKRATSKO STRANKO
Za demokratsko stranko — rdeča

ZA REPUBLIKANSKO STRANKO — plava

V POTRDILO TEGA podpisujem to določbo in utisem na njo naš uradni pečat okraja Cook dne 30. marca A.D. 1946.

MICHAEL J. FLYNN
okrajni klerk,
okraja Cook, Illinois.

(Pečat)

QUICK, CONGRESS, THE DDT!

Don't be lulled into any false sense of security by the overwhelming evidences of popular support for continued price control, as shown by opinion polls and statements by community leaders of all kinds.

Washington is positively crawling with lobbyists, out to wreck price control by lifting ceilings in every direction. Powerful and wealthy interests are flooding the press with their propaganda.

The campaign against effective price control is already getting results, and the danger of inflation through uncontrolled price increases is growing greater and greater.

The Twohey Analysis of Newspaper Opinion reports a steady decline in clear-cut support of price control extension in the daily press. In the last three weeks it has dropped from 36% to 32% and again to 23%. Meanwhile, 18% of the press is urging "qualifying conditions" in extending price control, 4% oppose it outright, and 55% are mixed or unclear.

The most dangerous opposition to price control comes, not from those who brazenly opposed it outright, but from those who say, "We're for it, but . . ."

The but is a cover for every sort of inflationary amendment to raise prices and cripple OPA, thus reducing price control to a farce.

In Congress, the enemies of price control are more strongly organized than ever before. The loose alliance of reactionary Republicans and political Democrats that has long operated against all progressive legislation has recently been transformed into a formal, organized group with a chairman and 150 members.

The overwhelming popular sentiment for price control must be translated immediately into an overwhelming demand on Congress to extend the Price Control Act without amendments and with adequate funds for OPA.—The CIO News.

THE WORKER'S PROBLEMS

You hear quite a lot about the unreasonableness of labor these days of advancing wage scales and other conditions of employment; cost of living, inflation, etc., but you "ain't heard nothing yet", as the saying goes. You haven't even been told how much the cost of living really has advanced.

And then there is among employers and business men almost universal condemnation of labor union "royalties" and other new concessions now being demanded. In Congress a bill has been introduced to curb one union.

But you hear nothing about business "royalties", chiefly because Big Business controls your sources of information, both printed and on the air. The only real information you can expect will be in a labor newspaper.

For instance, though it has been abolished now, for many years the steel business exacted a royalty in the form of what was known as "Pittsburgh plus." This meant that, regardless of where steel was produced, the price was equivalent to its cost in Pittsburgh plus transportation, which brought steel made on the West Coast up to the Pittsburgh price.

And then there is oleomargarine. Buttermakers have for many years been able to persuade you to use their product by having Federal and State government exact taxes which brings the price of oleo to just about what butter sells for. And even then you can't buy it already colored.

These are only two instances of the control Big Business exercises over your existence. Others could be cited, but it all comes back to the fact that labor, in demanding some of the gravy, is merely imitating the methods of Big Business.—The Brewery Worker.

LET'S NOT ONLY PREACH, SHOW ALSO SOME GOOD EXAMPLES!

By Raymond Hofses, Editor, Reading Labor Advocate

THE EFFORTS OF American diplomats to establish a world order would be funny if it were not that their failure is fraught with tragedy. How can any nation hope to contribute anything worth while to a search for world order when it lacks system and order within its own borders? How can we offer a plan for economic sanity and political unity to others when they do not have such a plan for ourselves?

HERE IN AMERICA we are fatuously attempting to do the impossible. We are trying to effect a condition of national unity and, at the same time, doggedly holding fast to a private-profit economy that divides our own population into groups and classes.

Capitalism is a divisive force, not a unifying one. "Every man for himself" has been the text of life for so long that it has been bred into the bones of all who have become so much as second-generation Americans. "Get what you can get, no matter how," neatly describes the way the American people act at home. And so we have strikes and lobbies and black markets and a multitude of groups — color groups, religious groups, veterans' groups, and especially industry groups — all pressing for something for themselves with not even a casual regard for the results of their success upon society as a whole.

That's the kind of thing that capitalism develops, and the kind of people the profit system has.

ONLY IN WAR has America been able to effect any semblance of national unity. Only with a purpose as big as victory and with a threat as menacing as the Axis was for a while, and with controls (temporary, we were told) as effective as those established by our totalitarian enemies could capitalist America effect a condition of national unity.

But now the war is over. Now the threat from without has disappeared. Now the old and time-dishonored game of producing wealth for the private profit of an owning class has been resumed. So now the people who make the nation's political and economic

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

FOR THE ITALIAN REPUBLIC IN 1946 AS IN 1919

(From "La Parola," New York, N. Y.)

The days of Kings, Kaisers and Czars are fast waning. A goodly number of these despotic rulers have already gone to their political graves. Others are on the verge of political downfall. The day in which the whole world will be rid of all rulers by divine right is fast approaching and the dawn of a new era will presently gladden the earth with its democratic light.

"Italy will be the next nation, we believe, to overthrow the Monarchy and establish a free Democratic Republic. The Italian Socialist Party is on the alert. It is on the job. It is doing all in its power to awaken the masses to the new light. To proceed in its work it needs money to spread its propaganda. The workers of America are here with appealed to for help to finance the political struggles in Italy. Every Monarchy overthrown is a step forward towards the international brotherhood of man. Everyone who has at heart the best interests of humanity will not fail to help finance political progress in Italy.

"Next June the General Elections throughout Italy it will take place. The Italian Socialist Party will be in the fight to capture the reins of government. The outcome of this election may determine the fall of the Monarchy. Quick action is necessary. Send all contributions to our editor, Girolamo Valenti, 803 West Madison Street, Chicago. He is the director of the special campaign fund to make Italy safe for democracy."

The above is a reproduction of an appeal which appeared in "La Parola" of April 22nd, 1919. It is said that history repeats itself. It surely does! In the year 1919, immediately following the First World War, "La Parola" was fighting for the establishment of an Italian Republic. In the year 1946, while celebrating its 38th Anniversary, "La Parola" is again fighting for the establishment of an Italian Republic. All this shows two-things: First, that the Italian Monarchy is rotten to the core. It was no good in 1919 and it certainly is a disgraceful institution after having worked hand in hand with Fascism for more than 22 years and having brought Italy to the brink of destruction. Second, that La Parola is true to the ideals for which it was launched and for which it has fought throughout these 38 years.

In 1919 the objectives of the Italian Socialist Party, all the Republican elements and "La Parola" were not realized. We are now straining every effort in support of our comrades in Italy in their tremendous task of bringing about the establishment of the Italian Democratic Republic.

And of course the establishment of the Italian Democratic Republic is but only one of our objectives. We are in the fight and we shall carry on towards the achievement of all our objectives, the goal of which is the establishment of a Socialist Society throughout the world.

WALLACE'S AMAZING PROPOSAL

Many regard Henry A. Wallace, Secretary of Commerce and former Vice President, as a "liberal." Some people call him a "radical." Whether he is a "radical" or a "liberal," Mr. Wallace has just announced one of the most un-American proposals we have heard in many a day.

He contends that any member of Congress who votes against his party "on important issues" should be kicked out and literally driven into the political wilderness.

Evidently, Mr. Wallace has been talking with Winston Churchill. That's the way the Liberal and Conservative parties ran things in Britain for many a day. The result wasn't so good.

Here in America, progressives, at least, have always held that Senators and Representatives should not be "rubber stamps" and that when they thought the leaders of their party were wrong, they should vote against them.

Labor is in favor of a large part of the program President Truman has presented to Congress. We regret that Republicans from the North and West have entered into a coalition with "sweatshop" Democrats from Dixie to defeat some of the best features of that program.

But the way to discipline legislators who ignore the public welfare is to defeat them at the polls. We must assign that job to their constituents, not to some party boss in Washington—even if that boss happens to be the President of the United States.—Labor.

BABSON HAS SOMETHING THERE

We seldom agree with Roger W. Babson, but for once we find ourselves on common ground with that dispenser of economic nostrums.

In his most recent "column," Babson says: "I believe this country and the entire world could be saved from much grief by one simple thing. This would be for the conservative Democrats of the South and conservative Republi-

cans of the North to combine into one party."

Right you are, Roger. Labor has been preaching that doctrine since the first issue came off the press—not for the reason you have in mind, Roger, but for quite another.

Put all the progressives in one party; put all the conservatives in another, and then submit the issue to the people at the polls. We are willing to abide by the verdict—until the next election.—Labor.

Some Odds and Ends

Canada accuses Russia of stealing its atomic bomb secrets. And Russia's reply seems to shake down to: "Not guilty, and we didn't get much anyhow." — The St. Louis Post Dispatch.

From Newark, N. J., comes the news that whiskey-with-a-beer-chaser has been outlawed by the taverns until the Government lifts restrictions on the production of beer. Patrons are informed that they can have whiskey straight, or with soda, ginger ale or water chasers only. Observing the craft gleam in some patron's eyes, bartenders quickly ruled that drinkers can't evade the beer-chaser ban by ordering a beer first and then the whiskey.

It's twice as easy to get in wrong when you think you're always right.

The U. S. Treasury predicts profits after taxes in 1946 of at least \$10,000,000,000, or a more than 200% increase over the pre-war level of \$3,300,000,000. Does that look like the OPA and other government agencies are "strangling" industry?

It's a smart person who has judgment enough to use his own.

Hearken to this tale of woe: When God gave out brains, I thought He said trains, and I missed mine—. . . When He gave out looks, I thought He said books, and I didn't want any! . . . And when He gave out noses, I thought He said roses, and I ordered a big one! . . . When He gave out legs, I thought He said kegs, and I ordered two fat ones! . . . When He gave out ears, I thought He said beers, so I ordered two long ones! . . . When He gave out chins, I thought He said gins, so I said, "Give me a double!" . . . And now, am I a mess!!—The Journeyman Barber.

Stockings of spun steel, now in the experimental stage, should fill a long-felt need, unless nature comes up with a carbon dioxide mosquito. — "Senator Soaper" in the Cincinnati Times-Star.

Coalition government has been made fashionable in Europe, and the American Congress has adapted the idea—reactionary Republicans and Bourbon Southern Democrats are organizing their bloc to rule this nation and block any more liberal or "New Deal" legislation. The progressives of both parties likewise made a vain effort to get together, without perceptible achievements so far. Reactionary members of Congress are more cohesive and homogeneous than the liberals. Since FDR died, the reactionary bloc has either defeated or emasculated every progressive bill presented, from the FEPC to the housing bill and the full employment bill.—N. L.

Representative Hatton Sumner of Texas should know: he has been in Congress for 34 years; he says that our Federal Government is "an instrumentality of favoritism, tyranny, oppression, and corruption." He damned both parties as unprincipled, guided by expediency. Sumner is what is usually called a reactionary, so his testimony carries weight. He said the government is "beyond democratic control, extravagant, inefficient," in announcing that he will not seek re-election. Only two others have been in Congress longer — Representatives Sabath and Doughton. N. L.

The test of our progress is not whether we add more to the abundance of those who have much; it is whether we provide enough for those who have too little.—Franklin D. Roosevelt.

REPORT OF DEATHS EXAGGERATED

In the negotiations for a new bituminous coal agreement John L. Lewis is making a play for new safety devices in the mines. His argument is bolstered with figures. During the past 14 years, Lewis stated, 28,900 miners have been killed and 1,400,000 have been injured. To this Harry M. Moses, president of the H. C. Frick Company, delivered a withering reply. "Only 14,615 have been done to death," said Moses, and the number injured was only 646,591."

If the Moses figures are correct, they mean that "every day three men die" and more than 150 are wounded in order that we may have coal.

A lot of nice people object to John L. Lewis. They might, even, have objected to his way of dramatizing the troubles of dirt-streaked men who go down into the dark holes to pull out our coal. "What-are-you-going-to-do-about-it?" he slowly asked. "Nothing now? Because you've done nothing yesterday? . . . Caesar, we who are about to die salute you. You condone these conditions by your silence." Then he paused, and for a long space nothing could be heard in the gilded hotel room but the heavy breathing of the men under attack. Then he added pointedly, "And we protest."—The New Leader.

After Fifty Years

Although newspaper editorials rarely hesitate to condemn unions and working men they resist with obvious restraint any discussion of war profits.

Here are some of the reasons why news of corporation profits have been relegated to the back pages. They come from a Treasury statement issued in March this year. They show that profit levels during the wartime years were four times that of pre-war years. This total, net profit before taxes, in case you can handle an astronomical number, is \$27,790,651,000.

This is a net figure after the Treasury had deducted losses suffered by the few corporations which had gone into the red. The profit-makers reported total profits of \$28,689,371,000.

There were more than 68,000 corporations reporting excess profits. Out of a total of excess profits of \$14,519,000,000, more than 10 billion dollars was in the hands of 2,000 corporations, each of which had profits of more than one billion each.

What is involved here is more than just the fact that corporations can more than meet wage demands out of accumulated profits. The war has concentrated more wealth and power in the hands of the major corporations than they have ever had before. Fifty years of capitalist "trust-busting" has resulted in creating the greatest corporate power the country—and possibly the world—has ever seen.—The Progressive Miner.

Reuther's Rise to Power

If anyone imagined that Walter Reuther's election as United Automobile Workers president meant that he could "run" the union, the delusion was quickly corrected when R. J. Thomas was chosen vice-president over Reuther's opposition. But the advent of the fiery young progressive to top leadership clearly has great significance.

His triumph indicated majority endorsement of his strategy in the General Motors strike. It indicated majority endorsement of his economic ideas—his conviction that unions should not fight on narrow wage issues alone but broaden their outlook to include discussion of prices, profits and production policies. It indicated that the automotive industry's scarcely veiled bids for his repudiation had backfired.

Enlightened businessmen, however, should welcome Reuther's election. He is a tough fighter, but he is also intelligent and scrupulous. Though he opposes "company security" clauses in contracts, he recognizes the necessity for unions to build their own sense of responsibility. Though he is a leader in the "open the books" demand, he understands that, in the long run, both profits and good wages must come from efficient production. He is a new type of labor leader, but still is profoundly in the American tradition. He has before him now a great opportunity.—The Chicago Sun.

The test of our progress is not whether we add more to the abundance of those who have much; it is whether we provide enough for those who have too little.—Franklin D. Roosevelt.

RUSSIA COULD BE IMITATING OUR BAD EXAMPLE

Kenesaw M. Landis II in the Chicago Sun

GUADALAJARA, Mexico.

Down here below the Rio Grande it looks as if Stalin were trying to establish a Monroe Doctrine for Russia.

More than a hundred years ago we told the world: "Hands off the Western Hemisphere." Any outside interference would be regarded as "dangerous to our peace and security."

Whatever our motives, this was taking in a lot of territory—more territory than Stalin is taking in now.

Few world powers were disposed to accept our proposition that small countries up to 7,000 miles from our boundaries were part of our security zone.

At the first opportunity, when we were distracted by civil war, France challenged the Monroe Doctrine and installed a puppet emperor to rule Mexico.

But as soon as the Civil War ended, Sherman's army was sent to the Rio Grande and France decided to accept our diplomatic advice and get out.

Americans like to think of the Monroe Doctrine as an idealistic principle, designed to protect the small nations of Latin America from the imperialist designs of other powers.

Yet Mexico became as important to us as Iran is to Russia. During the administration of our friend, Dictator Diaz, American investors were able to acquire title to half the wealth of Mexico, half a billion dollars being tied up in oil wells.

Naturally we didn't like it when the Mexicans rose in revolt under Madero, kicked out Diaz and started taxing our oil concessions. The American ambassador Henry Lane Wilson, negotiated Madero's overthrow and we installed Gen. Huerta.

Then we fell out with Huerta and American Marines seized Vera

Cruz despite Huerta's prior offer to submit the dispute to arbitration as called for in a treaty then in force.

After the first World War, when we made the world safe for democracy, we almost invaded Mexico to make it safe for Doheny's oil concessions. During this period, Secretary of State Hughes was referred to as "Secretary of Oil."

It is hard to tell whether Stalin regards Iran as his Mexico, or whether he intends to go further and establish an outright protectorate as we did in Nicaragua and Haiti.

It seems that he sent his troops to Iran to keep the props under the "autonomous" province of Azerbaijan, which revolted with his blessing.

This would indicate he tends to follow the policy adopted by President Theodore Roosevelt, when Colombia refused to grant us canal rights across the Isthmus of Panama.